

РЕГІОНАЛЬНО РІДКІСНІ ВИДИ ТВАРИН ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**І. Шидловський^{1*}, О. Решетило¹, А. Гірна², В. Леснік¹, К. Назарук¹,
І. Скирпан¹, Й. Царик¹, І. Хамар¹**

¹Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Грушевського, 4, Львів 79005, Україна

²Інститут екології Карпат НАН України

вул. Козельницька, 4, Львів 79000, Україна

e-mail: ihor.shydlovskyy@lnu.edu.ua

Зростаючий антропогенний тиск і зміна кліматичних умов створюють нові реалії, за яких дедалі більше нативних видів фауни потребують нашої уваги. Саме тому вчені складають Червоні списки та Червоні книги різних рівнів. Головними чинниками негативного впливу на тварин нині є: знищення чи/ї трансформація природних екосистем (оселищ), незаконне вилучення з природи, надмірне комерційне використання, природні катаклізми та зміни клімату, а також військові дії. До списків Червоної книги України в межах Львівської області занесено 140 видів тварин. Проте в межах області трапляються й інші, які теж заслуговують на охорону. Останній список рідкісних видів Львівщини затверджений у 2007 р. – на 2 роки раніше від опублікування 3-го видання Червоної книги України, тому вже трохи застарів. За понад 15 років змінилося середовище існування тварин, відповідно зазнав істотних змін і перелік їх в оновленому виданні ЧКУ 2021 р. З огляду на це, об'єктивно необхідним є новий список регіонально рідкісних видів тварин, який і було складено. Основними критеріями включення до нього є: вразливість до змін середовища, різке зменшення чисельності особин чи ареалу популяції, низька частота трапляння в межах області, реліктове походження, ендемічний або субендемічний статус, приналежність до видів, які перебувають на межі ареалу свого поширення, складний життєвий цикл тощо. Вважаємо, що знання про регіонально рідкісні види тварин і їхнє поширення може бути однією з підстав для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду, що сприятиме збереженню раритетних екосистем у структурі національної екомережі, забезпечить комплексне збереження видового й ценотичного різноманіття як окремих територій та регіонів, так і України загалом. Після додаткових, детальних наукових досліджень частина регіонально рідкісних видів тварин, очевидно, буде рекомендована до включення до чергового видання Червоної книги України. Таким чином, до регіональної охорони на Львівщині пропонуємо щонайменше 106 видів тварин, які підлягають охороні згідно з додатками Бернської конвенції (64 види), Боннської конвенції (26 видів) і Вашингтонської конвенції (13 видів).

Ключові слова: рідкісні тварини, регіональний список, охорона, Львівська область

Основну біомасу Землі (~80 %) становлять рослини, ще близько 15 % – бактерії, все інше – це гриби, археї, протисти, тварини і віруси [32]. Отже, біомаса тварин налічує лише кілька відсотків від усього живого на нашій планеті, але через високий рівень енергетичних процесів, значну різноманітність взаємозв'язків і рухливість значення фауни у біосфері є дуже великим. Тварини забезпечують, зокрема, середовищевтірну та ресурсну функції, які виражаються у підтримці цілісності й функціонуванні екосистем завдяки колообігу речовини, потоку енергії та інформації [13].

Тваринний світ України тільки серед хребетних налічує близько 500 видів, серед яких є чимало рідкісних. Проте зростаючий антропогенний тиск і зміна кліматичних умов створюють нові реалії, за яких дедалі більше нативних видів фауни потребують нашої уваги. Саме тому вчені складають Червоні списки й укладають Червоні книги міжнародного, національного та регіонального рівнів, які набувають статусу державних актів охорони об'єктів, про які у них йдеться. Головними чинниками негативного впливу на тваринний світ сьогодні є: знищення чи/ї трансформація природних екосистем (оселищ), незаконне вилучення тварин із природи, надмірне комерційне використання об'єктів тваринного світу, природні катаклізми та зміни клімату, а тепер ще й військові дії, які як безпосередньо, так і опосередковано впливають на фауну.

До списків Червоної книги України в межах Львівської області залучено 140 видів тварин [21]. Усі вони належать до природних ресурсів загальнодержавного значення, а охорона їх містить систему правових, організаційних, економічних, матеріально-технічних, освітніх та інших заходів, спрямованих на збереження, відтворення й використання. Нарівні з видами тварин Червоної книги, які мають юридично закріпленій природоохоронний статус, у межах області трапляються й такі, які теж заслуговують на охорону, але такого статусу не мають. Вони, на нашу думку, мають активніше охоронятися на регіональному рівні, адже статус регіональної охорони видів може бути підставою для подальшого внесення їх до чергового видання Червоної книги, створення нових об'єктів природно-заповідного фонду України або розширення площ і територій національної екомережі, важливих пташиних територій (ІВА) тощо.

Метою цього дослідження є аналіз природоохоронного статусу й оновлення списку рідкісних тварин Львівщини у зв'язку зі змінами, які відбулись упродовж останнього десятиліття у навколишньому середовищі та відповідно до змін у списку тварин, занесених до Червоної книги України.

Матеріали та методи

Результати роботи ґрунтуються на первинних матеріалах, отриманих під час польових досліджень (із застосуванням сучасних загальноприйнятих методів збору, камеральної обробки матеріалів і статистичного аналізу), а також під час опрацювання відповідних наукових публікацій стосовно фауни та екології тварин [1, 3–8, 10, 17–20, 23–25, 31].

Враховуючи наявність значної кількості даних щодо рідкісних видів тварин, Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАНУ спільно з Українською природоохоронною групою започаткував видання збірок «Матеріали до 4-го видання Червоної книги України» та «Знахідки тварин Червоної книги України». Окремі автори цієї публікації брали посильну участь у формуванні відповідних збірників, зокрема, томів 2 і 3 [11, 12].

Наукові назви видів фауни (окрім птахів) наведено відповідно до переліків, затверджених Комісією із зоологічної термінології Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (протокол № 5 від 03.05.2007 р.) [9]. Назви птахів подано згідно зі систематичним списком птахів фауни України [26].

Результати і їхнє обговорення

Підготовка списків регіонально рідкісних видів тварин зазвичай відбувається паралельно з формуванням чи публікацією нового видання Червоної книги України, оскільки цьому передують дослідження тих видів, які вже є в актуальному виданні Червоної книги, та тих, які можуть претендувати на внесення їх до оновлених списків. Проте не всі види, запропоновані спеціальною комісією, потрапляють до національної

Червоної книги. Тому інша частина їх, особливо ті, які мають негативні популяційні тренди у певному регіоні, можуть бути згруповані в регіональні списки рідкісних тварин чи у так звані Червоні книги адміністративних областей України. Прикладами таких видань є «Рідкісні види тварин Львівської області» [2], «Рідкісні та зникаючі види тварин Львівської області» [15], а також Червона книга Буковини [22], Червона книга Дніпропетровської обл. [29], Червона книга Харківської обл. [30], Червона книга Івано-Франківської обл. [27] та ін.

Списки рідкісних видів формують на основі рішень обласних рад за поданням Державного управління охорони навколишнього природного середовища у відповідній області. У Львівській обл. таке рішення з переліком видів тварин Червоної книги України, які поширені на території області й підлягають особливій охороні, та списком регіонально рідкісних видів тварин, що не занесені до Червоної книги України, але потребують охорони в межах області, затверджене на 2 роки раніше від опублікування 3-го видання Червоної книги України [28], а саме 13 червня 2007 р. (№ 342) [16]. Контроль за виконанням цього рішення покладено на Обласне управління охорони навколишнього природного середовища.

Проте з того часу минуло понад 15 років, змінилося саме середовище існування тварин як через вплив екологічних чинників, так і через війну, зазнав істотних змін і розширення перелік видів тварин оновленого видання Червоної книги України [14]. З огляду на це, об'єктивно необхідною постає потреба підготувати оновлений список регіонально рідкісних видів тварин Львівщини, що й було зроблено фахівцями кафедри зоології Львівського національного університету імені Івана Франка та відділу екосистемології Інституту екології Карпат НАН України (див. таблицю). У переліку містяться лише ті рідкісні види регіональної фауни, які не увійшли до актуального списку Червоної книги України.

Список регіонально рідкісних видів тварин Львівської області з відповідною приналежністю їх до основних міжнародних природоохоронних конвенцій

№ з/п	Назва виду	БернК	БоннК	CITES
Безхребетні тварини				
Тип ЧЛЕНИСТОНОГИ – ARTHROPODA				
Клас ПАВУКОПОДІБНІ – ARACHNIDA				
Ряд ПАВУКИ – ARANEAE				
1	Атипус (павук–землекоп) настінний <i>Atypus muralis</i> Bertkau, 1890			
2	Атипус (павук–землекоп) чорний <i>Atypus piceus</i> (Sulzer, 1776)			
3	Водяний павук (павук–сріблянка) <i>Argyroneta aquatica</i> (Clerck, 1757)			
4	Ерезус чорний <i>Eresus kollari</i> Rossi, 1846			
5	Мисливець–доломедес рослинний <i>Dolomedes plantarius</i> (Clerck, 1757)			
6	Тарантул (мизгир) південноруський <i>Lycosa singoriensis</i> (Laxmann, 1770)			
Клас КОМАХИ – INSECTA				
Ряд БАБКИ – ODONATA				
7	Коромисло зелене <i>Aeschna viridis</i> Eversmann, 1836		+	
8	Левкоринія білолоба <i>Leucorrhinia albifrons</i> (Burmeister, 1832)		+	
9	Левкоринія хвостата <i>Leucorrhinia caudalis</i> (Charpentier, 1840)		+	
10	Левкоринія лісова <i>Leucorrhinia pectoralis</i> Charpentier, 1825		+	
11	Дідок цецилія <i>Ophiogomphus cecilia</i> (Fourcroy, 1785)		+	
12	Дідок жовтоногий <i>Gomphus flavipes</i> (Charpentier, 1825)		+	
13	Лютка Брауера <i>Sympsectra braueri</i> Bianchi, 1905		+	
Ряд ТВЕРДОКРИЛІ, або ЖУКИ – COLEOPTERA				

Продовження таблиці

14	Турун зморшкуватий <i>Carabus intricatus</i> Linnaeus, 1761		
15	Турун видатний <i>Carabus excellens</i> Fabricius, 1798		
16	Турун клітчастий <i>Carabus clatratus</i> Linnaeus, 1761		
17	Турун нерегулярно-ямковий <i>Carabus irregularis</i> Fabricius, 1792		
18	Бронзівка велика <i>Cetonischema aeruginosa</i> (Drury, 1777)		
19	Бронзівка мармурова <i>Liocola lugubris</i> (Herbst, 1796)		
20	Вусач-тесля <i>Ergates faber</i> (Linnaeus, 1767)		
21	Евритирея австрійська <i>Eurythyrea austriaca</i> (Linnaeus, 1767)		
22	Златка восьмиплямиста <i>Vuprestis octoguttata</i> (Linnaeus, 1758)		
23	Овалізія бороздчаста <i>Ovalisia rutilans</i> (Fabricius, 1777)		
24	Плоскотілка червона <i>Cucujus cinnabarinus</i> (Scopoli, 1763)		+
Ряд ЛУСКОКРИЛІ, або МЕТЕЛИКИ – LEPIDOPTERA			
25	Білан гірський <i>Pieris bryoniae</i> (Huebner, 1791)		
26	Строкатець сапфо <i>Neptis sappho</i> (Pallas, 1771)		
27	Перламутрівка лаодіка <i>Argynnis laodice</i> (Pallas, 1771)		
28	Рябець феба <i>Melitaea phoebe</i> (Denis et Schiffermueller, 1775)		
29	Сатир герміона <i>Hipparchia hermione</i> (Linnaeus, 1764)		
30	Сатир дріада <i>Minois dryas</i> (Scopoli, 1763)		
31	Сатир ахіна <i>Lopinga achine</i> (Scopoli, 1763)		+
32	Синявець оріон <i>Scoliantides orion</i> (Pallas, 1771)		
33	Синявець алексис <i>Glaucopsyche alexis</i> (Poda, 1761)		
34	Синявець аріон <i>Maculinea arion</i> (Linnaeus, 1758)		+
35	Синявець алькон <i>Maculinea alcon</i> (Denis et Schiffermueller, 1775)		
36	Синявець телеюс <i>Maculinea teleius</i> (Bergstraesser, 1779)		+
37	Синявець тьмянний <i>Maculinea nausithous</i> (Bergstraesser, 1779)		+
38	Синявець торф'яниковий <i>Plebejus optilete</i> (Knoch, 1782)		
39	Джмелевидка жимолостева <i>Hemaris fuciformis</i> (Linnaeus, 1758)		
40	Шовкопряд салатний <i>Lemonia dumi</i> (Linnaeus, 1758)		
41	Коконопряд падуболистий <i>Phyllodesma ilicifolia</i> (Linnaeus, 1758)		
42	Ведмедиця святкова, або геба <i>Ammobiota festiva</i> (Hufnagel, 1766)		
43	Ведмедиця сільська <i>Arctia villica</i> (Linnaeus, 1758)		
44	Ведмедиця дворова <i>Hypophoraia aulica</i> (Linnaeus, 1758)		
45	Стрічкарка мала червона <i>Catocala promissa</i> (Denis et Schiffermueller, 1775)		
46	Металовидка шавлієва <i>Diachrysis chryson</i> (Esper, 1789)		
Ряд ПЕРЕТИНЧАСТОКРИЛІ – HYMENOPTERA			
47	Ценоліда сітчаста <i>Caenolyda reticulata</i> (Linnaeus, 1767)		
48	Сколія степова <i>Scolia hirta</i> Schranck, 1781		
49	Бджола-лісторіз округла <i>Megachile rotundata</i> (Fabricius, 1787)		
50	Джміль незвичайний <i>Bombus confusus</i> Schenck, 1859		
Тип МОЛІЮСКИ – MOLLUSCA			
Клас ЧЕРЕВОНОГІ – GASTROPODA			
51	Ставковик липкий <i>Lymnaea glutinosa</i> (O.F.Mueller, 1774)		
Клас ДВОСТУЛКОВІ – BIVALVIA			
52	Горошинка гарна <i>Pisidium pulchellum</i> (Jenyns, 1832)		
Хребетні тварини			
Тип ХОРДОВІ – CHORDATA			
РИБИ – PISCES			
Клас ПРОМЕНЕПЕРІ – ACTINOPTERYGII			
Ряд КОРОПОПОДІБНІ – CYPRINIFORMES			
53	В'юн звичайний <i>Misgurnus fossilis</i> (Linnaeus, 1758)		+
54	Бабець малоротий <i>Cottus microstomus</i> Heckel, 1837		
Клас ЗЕМНОВОДНІ – AMPHIBIA			
Ряд БЕЗХВОСТІ – ANURA			
55	Кумка звичайна <i>Bombina bombina</i> Linnaeus, 1761		+
56	Ропуха зелена <i>Pseudepidalea viridis</i> Laurenti, 1768		+
57	Жаба гостроморда <i>Rana arvalis</i> Nilsson, 1842		+
Клас ПЛАЗУНИ – REPTILIA			
Ряд ЧЕРЕПАХИ – TESTUDINES			
58	Черепаха болотяна <i>Emys orbicularis</i> (Linnaeus, 1758)		+

Закінчення таблиці

Клас ПТАХИ – AVES			
Ряд ЛЕЛЕКОПОДІБНІ – CICONIIFORMES			
59	Бугай <i>Botaurus stellaris</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
60	Бугайчик <i>Ixobrychus minutus</i> (Linnaeus, 1766)	+	+
61	Квак <i>Nycticorax nycticorax</i> (Linnaeus, 1758)	+	
62	Чапля руда <i>Ardea purpurea</i> Linnaeus, 1766	+	+
Ряд ГУСЕПОДІБНІ – ANSERIFORMES			
63	Лебідь–кликун <i>Cygnus cygnus</i> ((Latham, 1758)	+	+
64	Галагаз <i>Tadorna tadorna</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
65	Широконіска <i>Anas clypeata</i> Linnaeus, 1758	+	+
66	Крех малий <i>Mergus albellus</i> Linnaeus, 1758	+	+
Ряд СОКОЛОПОДІБНІ – FALCONIIFORMES			
67	Осоїд <i>Pernis apivorus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
68	Підсоколик великий <i>Falco subbuteo</i> Linnaeus, 1758	+	+
69	Підсоколик малий <i>Falco columbarius</i> Linnaeus, 1758	+	+
70	Кібчик <i>Falco vespertinus</i> Linnaeus, 1766	+	+
Ряд ЖУРАВЛЕПОДІБНІ – GRUIFORMES			
71	Деркач <i>Crex crex</i> (Linnaeus, 1758)	+	
72	Пастушок водяний <i>Rallus aquaticus</i> (Linnaeus, 1758)	+	
Ряд СІВКОПОДІБНІ – CHRADRIIFORMES			
73	Чайка <i>Vanellus vanellus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
74	Крем'яшник звичайний <i>Arenaria interpres</i> Linnaeus, 1758	+	+
75	Коловодник лісовий <i>Tringa ochropus</i> Linnaeus, 1758	+	+
76	Коловодник великий <i>Tringa nebularia</i> (Gunnerus, 1767)	+	+
77	Плавунець круглодзьобий <i>Phalaropus lobatus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
78	Побережник ісландський <i>Calidris canutus</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
79	Побережник білий <i>Calidris alba</i> (Pallas, 1764)	+	+
80	Побережник болотяний <i>Calidris falcinellus</i> (Pontoppidan, 1763)	+	+
81	Баранець малий <i>Limnocyptes minimus</i> (Brunnich, 1764)	+	+
82	Крячок чорний <i>Chlidonias niger</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
Ряд ГОЛУБОПОДІБНІ – COLUMBIFORMES			
83	Горлиця звичайна <i>Streptopelia turtur</i> (Linnaeus, 1758)	+	
Ряд СІВОРАКШЕПОДІБНІ – CORACIIFORMES			
84	Бджолоїдка <i>Merops apiaster</i> Linnaeus, 1758	+	+
Ряд ГОРОБЦЕПОДІБНІ – PASSERIFORMES			
85	Посмітюха (Жайворонок чубатий) <i>Galerida cristata</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
86	Щеврик польовий <i>Anthus campestris</i> (Linnaeus, 1758)	+	
87	Щеврик лучний <i>Anthus pratensis</i> (Linnaeus, 1758)	+	
88	Плиска гірська <i>Motacilla cinerea</i> Tunstall, 1771	+	
89	Сорокопуд чорнолобий <i>Lanius minor</i> Gmelin, 1788	+	
90	Пронурок біловолий <i>Cinclus cinclus</i> (Linnaeus, 1758)	+	
91	Кобилочка–цвіркун <i>Locustella naevia</i> (Boddaert, 1783)	+	
92	Кропив'янка рябогруда <i>Sylvia nisoria</i> (Bechstein, 1795)	+	+
93	Мухоловка мала <i>Ficedula parva</i> (Bechstein, 1792)	+	+
94	Соловейко західний <i>Luscinia megarhynchos</i> (Brehm, 1831)	+	+
95	Синьошийка <i>Luscinia svesica</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
96	Дрізд гірський <i>Turdus torquatus</i> Linnaeus, 1758	+	+
97	Синиця вусата <i>Panurus biarmicus</i> (Linnaeus, 1758)	+	
98	Підкоришник короткопалий <i>Certhia brachydactyla</i> C. L. Brehm, 1820	+	
99	Чечітка звичайна <i>Acanthis flammea</i> (Linnaeus, 1758)	+	+
100	Чечітка гірська <i>Carduelis flavirostris</i> (Linnaeus, 1758)	+	
101	Чечевиця свразійська <i>Carpodacus erythrinus</i> (Pallas, 1770)	+	+
102	Вівсянка садова <i>Emberiza hortulana</i> Linnaeus, 1758	+	+
103	Пуночка <i>Plectrophenax nivalis</i> (Linnaeus, 1758)	+	
Ряд ГРІЗУНИ – RODENTIA			
104	Вовчок сірий <i>Glis glis</i> (Linnaeus, 1766)	+	
105	Вовчок горішковий <i>Muscardinus avellanarius</i> (Linnaeus, 1758)	+	
106	Вовчок лісовий <i>Dryomys nitedula</i> (Pallas, 1778)	+	

Примітки: БернК – Бернська конвенція, БоннК – Боннська конвенція, СІТЕS – Вашингтонська конвенція

На нашу думку, наявність списку регіонально рідкісних видів тварин стимулюватиме процес наукового дослідження різних за природоохоронним статусом, але часто рідкісних чи зникаючих видів, і забезпечуватиме природоохоронну діяльність. Основними критеріями залучення особин видів до списків рідкісних і зникаючих тварин області вважаємо їхню вразливість до змін середовища (екологічну вимогливість), різке зменшення чисельності особин чи ареалу популяцій, низьку частоту трапляння в межах області, реліктове походження, ендемічний або субендемічний статус, приналежність до видів, які перебувають на межі ареалу свого поширення, складний життєвий цикл тощо.

Ми вважаємо, що знання про регіонально рідкісні види тварин і їхнє поширення може бути однією з підстав для створення нових об'єктів природно-заповідного фонду, що сприятиме збереженню раритетних екосистем у структурі національної екомережі, забезпечить комплексне збереження видового й ценотичного різноманіття як окремих територій та регіонів, так і України загалом. Після додаткових, детальних наукових досліджень частина регіонально рідкісних видів тварин, очевидно, буде рекомендована до включення до чергового видання Червоної книги України.

Таким чином, у Львівській обл. ми пропонуємо для регіональної охорони щонайменше 106 видів тварин, які належать до 3 типів і 9 класів. Охороні згідно з додатками Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі підлягають 64 із них, Боннською конвенцією щодо збереження мігруючих видів диких тварин охороняються 26 видів, а згідно з додатками Вашингтонської конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення, охороні підлягають 13 видів Львівщини. Деякі з регіонально рідкісних видів нашої області, переважно птахи, одночасно перебувають під захистом кількох конвенцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійшин Б., Баландюх Н., Гнатина О. та ін. Ключові види тварин в екосистемах Заходу України // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. 2022. Вип. 87. С. 103–120.
2. Башта А.–Т. В., Канарський Ю. В., Решетило О. С. та ін. Рідкісні види тварин Львівської області. Львів, 2006. 220 с.
3. Вовк С. В., Каталевська А. С. Рідкісні червононогі молюски (Gastropoda) на території західної України [Електронний ресурс]: Молоді вчені: гіпотези, проекти, дослідження : зб. наук. праць. – Старобільськ, 2016. С. 4–11. Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1741/VovkKatalevska.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 04.03.2023).
4. Гірна А., Жукавець С. Каталог павуків (Arachnida, Aranei) Львівської області (Україна). Львів, 2022. 312 с.
5. Горбань Л. І. Земноводні родини ропухових Bufonidae в умовах Східно-Європейського зоогеографічного округу України // Біорізноманіття та роль тварин в екосистемах: матеріали IV Міжнар. наук. конф. Дніпропетровськ: Вид-во ДНУ, 2007. С. 362–364.
6. Горбань Л. М. Фауна птахів та ссавців заповідника «Розточчя» // Наук. вісн. НЛТУ України. 2010. Т. 20. №. 16. С. 224–230.
7. Дубовик О. А. Підкоришник короткопалий *Certhia brachydactyla* у Львові // Troglodytes. 2020. Вип. 9–10. С. 109–112.
8. Дубовик О. А. Структура зимового населення птахів зелених насаджень Львова // Troglodytes. 2017. Вип. 8. С. 43–51.
9. Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена [Електронний ресурс]: Комісія із зоологічної номенклатури. Режим доступу: http://www.izan.kiev.ua/term_com/vstup.htm (дата звернення: 04.06.2023).

10. Кузьо Г. О. Гніздування просянки *Miliaria calandra* в передмісті Львова // Troglodytes. 2016. Вип. 7. С. 225–226.
11. Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ (Серія: «Conservation Biology in Ukraine»). Вип. 7. Т. 2). К., 2018. 454 с.
12. Матеріали до 4-го видання Червоної книги України. Тваринний світ (Серія: «Conservation Biology in Ukraine»). Вип. 7. Т. 3). К., 2019. 416 с.
13. Основи екології: підручник // Олійник Я. Б., Шищенко П. Г., Гавриленко О. П. К., 2012. 558 с.
14. Про затвердження переліків видів тварин, що заносяться до Червоної книги України (тваринний світ), та видів тварин, що виключені з Червоної книги України (тваринний світ) [Електронний ресурс]: Наказ Мін-ва захисту довкілля та природ. ресурсів України від 19.01.2021 р. № 29. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-21#Text> (дата звернення: 04.03.2023).
15. Рідкісні та зникаючі види тварин Львівської області / ред. А.–Т. Башта, Ю. В. Канарський, М. П. Козловський. Львів : Ліга–Прес, 2013. 224 с.
16. РІШЕННЯ № 342 від 13 червня 2007 року XIV сесії V демократичного скликання Львівської обласної ради «Про заходи щодо охорони рідкісних і зникаючих видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Львівської області».
17. Скуппан М. В., Кузьо Г. О. Спостереження луна степового *Circus macrourus* у басейні Верхнього Дністра // Troglodytes. 2016. Вип. 7. С. 228–229.
18. Смірнов Н. А. Земноводні Передкарпаття та Зовнішніх Карпат: видовий склад, поширення, мінливість та деякі аспекти екології: автореф. дис. ... канд. біол. наук. К., 2015. С. 14–15.
19. Струс Ю., Шидловський І. Стан гніздових популяцій лучних видів куликів на Львівщині упродовж 2009–2014 рр. та рекомендації щодо їх охорони // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. 2016. Вип. 72. С. 168–179.
20. Тимків І., Назарук К., Шидловський І., Царик Й. Експансія пелопея вигнутого *Sceloporus curvatus* (F. Smith, 1870) у Центральній та Східній Європі // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. 2015. Вип. 70. С. 181–187.
21. Тварини Львівської області, занесені до Червоної книги України [Електронний ресурс] // Червона книга України. Головна. Режим доступу: <https://redbook-ua.org/animals/region/lvivska> (дата звернення: 04.03.2023).
22. Скільський І. В., Хлус Л. М., Череватов В. Ф. та ін. Червона книга Буковини. Тваринний світ. Чернівці: ДрукАрт, 2007. Т. 2. Ч. 1. 260 с.
23. Федонюк О. В. Земноводні та плазуни лісів Львівщини // Наук. вісн. УкрДЛТУ: Заповідна справа в Галичині, на Поділлі та Волині. 2004. № 14.8. С. 386–392.
24. Федонюк О. В. Особливості мінімізації антропогенного впливу на фауну земноводних та плазунів в умовах Західної України // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. біол. 2013. Вип. 63. С. 115–118.
25. Федонюк О. В. Земноводні та плазуни в лісах Львівщини [Текст]: дис. ... канд. біол. наук: 06.03.03 / Федонюк Ольга Вікторівна; Національний лісотехнічний ун-т України. Львів, 2008. 199 арк.
26. Фесенко Г. В., Бокотей А. А. Анований список українських наукових назв птахів фауни України. Київ; Львів, 2007. 111 с.
27. Червона книга Івано-Франківської області. Тваринний світ / гол. редкол. А. Д. Пліхтяк; наук. ред. І. В. Скільський, В. В. Бучко. Чернівці: Друк Арт, 2019. 448 с.
28. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І. А. Акімова. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 600 с.

29. Червона книга Дніпропетровської області (Тваринний світ) / під ред. О. Є. Пахомова. Дніпропетровськ: ТОВ «Новий друк», 2011. 488 с.
30. Червона книга Харківської області. Тваринний світ / за ред. Г. О. Шандикова, Т. А. Атемасової; гол. ред. В. А. Токарський. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 472 с.
31. *Шидловський І., Дубовик О., Гринюк П.* та ін. Орнітофауна лучних екосистем у прикордонних районах Львівщини та Волині // *Geo&Bio*. 2021. Vol. 20. P. 117–134.
32. *Bar-Ona Y. M., Phillips R., Milo R.* The biomass distribution on Earth // *PNAS*. 2018. Vol. 115 (25). P. 6506–6511. DOI <https://doi.org/10.1073/pnas.171184211>

Стаття надійшла до редакції 14.06.23

доопрацьована 11.07.23

прийнята до друку 12.07.23

REGIONALLY RARE ANIMAL SPECIES OF LVIV REGION

**I. Shydlovskyy¹, O. Reshetylo¹, A. Hirna², V. Lesnik¹, K. Nazaruk¹,
I. Skyrpan¹, Y. Tsaryk¹, I. Khamar¹**

*¹Ivan Franko National University of Lviv
4, Hrushevskiy St., Lviv 79005, Ukraine*

*²Institute of Ecology of the Carpathians, NAS of Ukraine
4, Kozelnytska St., Lviv 79026, Ukraine
e-mail: ihor.shydlovskyy@lnu.edu.ua*

Growing anthropogenic pressure and changing climate conditions create new reality in which more and more native fauna species require our attention. That is the reason for scientists to compile Red Lists or Red Data Books on different levels. The main factors of negative impact on animals nowadays are as follows: destruction and/or transformation of natural ecosystems (habitats), illegal removal from nature, commercial overuse, natural disasters and climate change, as well as military actions. The Red Data Book of Ukraine includes 140 species of animals which appear in Lviv region. However, there are also other species within the region that deserve protection. The latest Lviv region list of rare species was approved in 2007 – two years before the publication of the third edition of Red Data Book of Ukraine, and is somewhat outdated. For more than 15 years the animal habitats have changed, and the list of species in the new edition of the Red Data Book of Ukraine (2021) has changed significantly. According to this, a new list of regionally rare animal species is objectively needed. Such a list has been compiled and is presented in the article. The main species criteria for being included into it are: vulnerability to the environmental changes, a sharp decline in the number of individuals or rapid population area shrinkage, low occurrence frequency within the region, relic origin, endemic or sub-endemic status, species on the edge of their distribution ranges or with the complex life cycles, etc. We believe that our knowledge about regionally rare species and their distribution can be one of the reasons for the establishing of new protected areas. This will help to preserve rare ecosystems in the structure of national ecological network and strengthen the conservation of species and coenotic diversity both in some separate territories or regions, and in Ukraine as a whole. After additional, detailed scientific research some of the regionally rare animal species will obviously be recommended to be included into the next edition of the Red Data Book of Ukraine. Thus, at least 106 animal species are proposed to become regionally protected in Lviv region. 64 of them are already under the protection of Bern Convention, 26 – under Bonn Convention, and 13 under the protection of Washington Convention.

Keywords: rare animals, regional list, protection, Lviv region